

УДК 330.3

Лола Ю.Ю., к.е.н., доцент

Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця

Новітні технології та кризові явища: перешкоди та можливості

Існуюча економічна концепція людського існування призвела до викликів, які в її рамках повністю вирішити вже неможливо, тому сучасний світ охоплюють економічні кризи. Епоха масового виробництва та період становлення ринкової економіки призвели до виділення великої кількості підприємств, що прагнуть переслідувати власні інтереси, не враховуючи інтересів суспільства в цілому. Це призвело до екологічних колапсів, з якими зіткнулося людство у 21 столітті. Постійне зростання населення світу поглиблює цю проблему і вимагає парадигм соціально-економічного розвитку суспільства під загрозою знищення людства. Усвідомлення масштабів небезпеки для життя призвело до появи таких концепцій, як соціальне підприємництво [2], екологічна економіка [3] та циклічна економіка [4]. Ці концепції мають спиратися на глобальний процес діджиталізації, оскільки людство перебуває на стадії формування нового економічного порядку у зв'язку з розвитком інформаційних технологій. Професор Клаус Шваб, засновник та виконавчий голова Світового економічного форуму в Давосі, повідомив про початок четвертої промислової революції у 2016 році, пов'язаної з технологіями мобільних суперкомп'ютерів, інтелектуальних роботів, самокерованих автомобілів, нейротехнологічних удосконалень мозку, генетичних втручань. Ця революція принципово змінює спосіб нашого життя, роботи та взаємовідносин між собою [5].

Трансформації відбуваються у взаємодії між урядом, бізнесом та споживачами, де платформа для взаємодії тепер представлена комп'ютерною мережею із використанням штучного інтелекту та роботизованих технологій. Постійне швидке впровадження сучасних технологій призводить до цифрової трансформації бізнесу. Це дозволяє організувати персоналізовану взаємодію з клієнтами.

Особливістю четвертої революції є її швидке поширення. Однак, очевидно, що показники інформаційно-технологічного розвитку будуть різними для різних країн світу. Це збільшує загрозу зростання нерівності у світі, яка матиме як технічний, так і технологічний характер. Фундаментальною основою розвитку людства після четвертих промислових революцій повинні стати концепції соціального підприємництва, екологічної та циклічної економіки. Ці концепції економічного розвитку мають базуватися на швидких темпах діджиталізації суспільства, що впливає майже на всі сфери життя людини:

політична – змінюються взаємовідношення громадян та органів влади на основі поширення електронного уряду, електронної демократії;

економічна – виникнення штучного інтелекту, революція криптовалют, блокчейн, машини, що самонавчаються, Autonomous vehicles, хмарні технології, 3-Д друк, Інтернет речей, EDiscovery software, Big Data, Solar energy;

соціальна – Virtual reality and artificial intelligence, генетична інженерія, технології боротьби із старінням, нейробіологія та кібернізація людини, Інтернет-послуги;

духовність – немає нових технологій, що можуть підвищити чи знизити рівень духовності людини, однак, швидка трансформація політичної, економічної та соціальної сфери життя призводить до неминучої зміни цінностей та культури (культури спілкування, мистецтва).

Таким чином, як всі глобальні процеси, що відбуваються в світі, процес діджиталізації з одного боку, надає безкрайні можливості в одних сферах буття людини, однак кидає глобальні виклики в інших. Нові системи життєдіяльності людства змінюють систему їх цінностей, культуру та традиції, призводить до психо-емоційного спустошення, може значно поглибити нерівність в суспільстві, що базуватиметься на доступності новітніх технологій для різних прошарків суспільства. Така нерівність може охопити та диференціювати країни в цілому за рівнем використання високих технологій. У той же час новітні технології надають широкі можливості у єдиному світовому просторі для комунікації, навчання, працевлаштуванні; дозволяють вирішити глобальні економічні проблеми, наприклад:

створить нові шляхи виходу з економічних криз на основі підвищення інтенсивності масштабування запровадження систем криптовалют, використання інших новітніх технологій, що надає значні переваги на міжнародному ринку;

подолати проблему перевиробництва шляхом індивідуалізації взаємодії з клієнтами, віртуальної логістики, персональної безпілотної доставки;

створити та забезпечити смарт-міст, смарт-селищ, що підвищить економічну ефективність їх функціонування та дозволить знизити негативний вплив на навколишнє середовище;

підвищити якість життя населення літнього віку шляхом досягнень в медицині.

Звичайно, важливим є світове бачення розвитку суспільства, прийняття заходів для підготовки людства до змін, розробка стратегій інформаційного та технологічного розвитку та встановлення єдиних морально-етичних норм буття людини.

Література

1. Schumpeter J. The theory of economic development Harvard Economic Studies. 1934. 255.
2. Daly H. and Farley J. Ecological Economics: Principles and Applications Washington: Island Press, 2004.
3. Geissdoerfer M., Savaget P. Bocken NMP Hultink EJ () The Circular Economy – A new sustainability paradigm? Journal of Cleaner Production.– 143. – 2017. - 757–768.
4. World Economic Forum Available at <https://www.weforum.org/about/the-fourth-industrial-revolution-by-klaus-schwab>
5. Gavkalova N., Lola Y., Prokopovych S., Zilinska A. Socio-political development of countries in information society. Countries of the EU. E3S Web of Conferences, 2020, 166, 13015.
6. Лола Ю. Интегральная система управления материальными ресурсами предприятия на основе логистики и реинжиниринга. Бизнес Информ, 2008, 12(2), С.3–8.